

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon
		S. Neeskens AD/STG
		Doorkiesnummer +31 235145282 neeskenss@noord-holland.nl
Tbv Statenvergadering d.d	13-09-2021	
Commissie NLG		
Datum commissievergadering	30-08-2021	
		7 september 2021 1 6
Onderwerp: Voordracht Waddenfonds uitvoeringskader 2021 – 2027		

Advies commissie NLG:

De Voordracht Waddenfonds uitvoeringskader 2021–2027 als bespreekstuk wordt doorgeleid naar PS van 13 september 2021

Uittreksel van het concept-verslag NLG 30-08-2021:

8. A-agenda Water

8.a. Waddenfonds: uitvoeringskader 2021–2027

De **voorzitter** heropent de commissievergadering en geeft het woord aan de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn.

Eerste termijn

De heer **De Wit** (VVD) heeft twee vragen. Allereerst heeft hij een punt van zorg over de financiering van innovaties in fase 5 in plaats van fase 4. Belemmert dit de toepassing van innovatie en daarmee ook de verduurzaming van visserij en landbouw in het betreffende gebied? Delen GS deze zorg? En wordt er expliciet bekeken of er binnen de economische kant van het Waddenfonds blijvend ingezet kan worden op verduurzaming door middel van innovatieve toepassingen?

Het tweede punt waar de VVD zeer aan hecht, is het zogeheten "afrondingsplan". De fractie acht het belangrijk om ook langjarig de effecten te borgen van de afgelopen jaren en van hetgeen de provincie de komende jaar nog gaat doen in het Waddengebied. Hoe en wanneer worden Provinciale Staten betrokken bij de opstelling van het afrondingsplan? Het zou de voorkeur van de VVD hebben als dit in een vroeg stadium gebeurt.

Mevrouw **Gonggrijp** (D66) bedankt gedeputeerde voor alle toegezonden informatie. De stukken geven een goed beeld van wat er allemaal in werking is gesteld. D66 heeft één vraag over de klimaatadaptatie-opgave. Eenieder heeft in het IPCC-rapport kunnen lezen wat de effecten van de zeespiegelstijging, verzilting en extreem weer kunnen zijn. Wat D66 betreft zou dit rapport een extra impuls kunnen geven aan de opgave rond adaptatie van het Waddenfonds. Heeft het fonds inhoudelijk kennisgenomen van het IPCC-rapport? Zo ja, wordt er onderzocht of het aanleiding geeft om de opgave op dat punt te versterken? Mevrouw Gonggrijp hoort hierop graag een reactie van de gedeputeerde.

De heer **Cardol** (GL) kan zich vinden in het nieuwe uitvoeringskader van het Waddenfonds. Wat GroenLinks betreft kan het derhalve als hamerstuk worden doorgeleid naar PS.

De heer Cardol wil graag nog wel een korte opmerking maken over de op 28 juni jl. in PS aangenomen motie met een oproep aan het Rijk om externe bedreigingen voor de Waddenzee (zoals mijnbouw) te verminderen en te stoppen. Afgelopen week is nog maar eens duidelijk geworden hoe relevant deze motie is. De demissionair minister van Economische Zaken wil namelijk vergaande besluiten nemen over mijnbouw in het Waddengebied door vergunningen te verlenen aan Shell en ExxonMobil voor gasboringen onder de Waddenzee. Op grond van de op 28 juni jl. aangenomen motie lijkt het de heer Cardol duidelijk dat de Waddenprovincies hier mordicus tegen zijn en het niet zullen nalaten om dit aan het Rijk kenbaar te maken.

Mevrouw **Jellema** (PvdA) concludeert dat er niet langer (intensief) wordt ingezet op het vergroten van het bewustzijn en de verbondenheid bij bewoners en bezoekers betreffende het cultuurhistorisch erfgoed: "*Nadere inzet zal veel tijd vergen en de effecten zullen niet snel zichtbaar worden.*" Mevrouw Jellema vindt dit een gemiste kans. Anderzijds staat er in hoofdstuk 11 dat er meer inzet gepleegd zal worden op communicatie, onder meer door inzet op digitale media. Mevrouw Jellema hoort hierop graag een reactie van de gedeputeerde. Tot slot toont zij een fles met daarop de tekst "*Wees wijs met de Waddenzee*".

De heer **Van Tiggelen** (PVV) meent dat het Uitvoeringskader best wel wat positieve punten bevat. Anderzijds staan er ook een aantal minder geslaagde elementen in, zoals groene waterstof. Waterstof als energiedrager is buitengewoon onslachtig en inefficiënt. Bovendien is het hoog corrosief en binnen een breed concentratiespectrum explosief. Mocht men zich er nader in willen verdiepen, dan kan de heer Van Tiggelen de literatuur van Samuel Furfari aanbevelen met de veelzeggende titel "*The Hydrogen Illusion*".

Voorts zou het Waddengebied moeten bijdragen aan de energietransitie. De heer Van Tiggelen voorziet dat de energietransitie ook in de provincie Noord-Holland zal mislukken, net als elders in de wereld. Hetgeen fysiek onmogelijk is, gaat gewoon niet gebeuren, ook niet als men daar democratisch toe besluit.

Mevrouw **De Groot** (SP) merkt op dat het geld voor het Waddenfonds er gekomen is doordat het kabinet Paars II wilde boren naar gas onder de Waddenzee. Het Waddenfonds zou ervoor moeten zorgen dat de negatieve effecten van gaswinning op de natuur- en de landschapswaarden in het Waddengebied werden weggenomen. Mevrouw De Groot sluit zich aan bij de woorden van de heer Cardol (GL). Statenbreed is een motie aangenomen om ervoor te zorgen dat er geen delfstoffen meer gewonnen worden onder de Waddenzee, maar dat blijkt nu ineens wel weer het geval te zijn. Hiertegen zijn ook protesten van de Waddenvereniging. Men meent dat er eigenlijk nog steeds niet voldoende wordt gedaan aan het milieu rond de Waddenzee en dat er steeds rekening wordt gehouden met de economie en leefbaarheid. Er is een 50/50-balans afgesproken, maar wellicht is er een mogelijkheid om deze te veranderen.

Tot slot vraagt mevrouw De Groot hoe het staat met de nulmetingen die voorheen niet gedaan werden. Zijn

deze inmiddels verricht, teneinde na te gaan of het Natura 2000-gebied daadwerkelijk is opgeschoten met de subsidies? Als de metingen toch worden doorgezet, mag er wat mevrouw De Groot betreft ook een nulmeting komen voor de effecten van de nieuwe gasboringen.

De heer **De Wit** (VVD) meent dat het zeer belangrijk is om afspraken uit het verleden over de verdeling van ecologische en economische gelden te waarborgen. Mevrouw De Groot (SP) en de heer Cardol (GL) wezen op de gasboringen. Welke rol zien zij echter voor de provincie op dat punt? De provincie is immers niet bevoegd.

Mevrouw **De Groot** (SP) antwoordt dat PS in ieder geval een motie hebben aanvaard waarin zij zeggen dat er niet meer geboord mag worden.

Statenlid **Kostic** (PvdD) beaamt dat het werelderfgoed ontzettend belangrijk is. Vandaag en in PS doet zich een unieke gelegenheid voor om ook echt bij te sturen en het erfgoed net even wat beter te beschermen. Het is goed om dat te benadrukken. De Staten kunnen dit doen aan de hand van voorstellen tot wijziging. Statenlid Kostic schetst kort drie fundamentele voorstellen. De rest volgt per mail.

Allereerst moet er voor eenieder sprake zijn van een win-winsituatie. In het Uitvoeringskader staat dat programma's en projecten altijd moeten bijdragen aan het realiseren van ten minste een van de vier hoofddoelen van het Waddenfonds. Het is nog onduidelijk welk effect de huidige goedgekeurde projecten hebben gehad op de vier hoofddoelen van het Waddenfonds, omdat de monitoring daarvan pas echt start in 2023. Wel is duidelijk dat de natuur van het Waddengebied nog altijd in kritieke toestand verkeert. Tegelijkertijd is er op dit moment te weinig geld om alle projecten en initiatieven mogelijk te maken. Dit vraagt om heldere keuzes en sturing vanuit het Waddenfonds voor maximale bescherming en versterking van de ecologie. Het mooie is dat ook met de huidige gelijke verdeling van gelden over ecologie en economie er kansen liggen om de ecologie verder te versterken. Dat kan als de provincie ervoor kiest om bij de allocatie van de gelden voor projecten bij hoofddoel C, oftewel economie, vanaf nu zo veel mogelijk alleen economische projecten te kiezen die niet alleen geen schade aanrichten aan de natuur, maar ook de natuurwaarden van het gebied versterken. Daarmee zou de provincie zich houden aan 50/50-afspraken en haalt zij in de laatste fase van het Waddenfonds het maximale eruit voor het fundament van ons bestaan, oftewel de ecologie. Economie die ecologie versterkt: een win-winsituatie. In andere provincies kon dit voorstel rekenen op bijval van onder anderen D66 en GroenLinks. De Partij voor de Dieren hoopt op eenzelfde situatie in Noord-Holland.

Een tweede belangrijk punt voor de Partij voor de Dieren is uiteraard dierenwelzijn. De maatschappij vraagt om een betere regeling van het dierenwelzijn in beleid en investeringen. De provincie gaat hier gelukkig in mee. Het past ook mooi in de geest van het Waddenfonds. De Partij voor de Dieren komt met een aantal voorstellen hierover. Allereerst wordt bij het selecteren van de te subsidiëren activiteiten dierenwelzijn expliciet meegewogen en wordt bij projecten die dierenbelangen raken proactieve input van dierenwelzijnsorganisaties gevraagd.

Het derde voorstel is als volgt. Een van de aanbevelingen uit de evaluatie is het instellen van een einddoel voor het Waddenfonds. De Partij voor de Dieren zou de wetenschappers van onder meer de Rijksuniversiteit Groningen willen volgen en als einddoel het streven naar grootschalig voedselwebherstel willen instellen.

Mevrouw **Hoogendoorn** (CU) wijst in het kader van dierenwelzijn op het bericht van hedenmorgen dat er een

ongekend groot aantal bruinvissen is aangespoeld op de Waddeneilanden.

Op pagina 21 van het Uitvoeringsbeleid staat dat de Stuurgroep Waddenprovincies (SWP) over initiatieven adviseert en dat het Dagelijks Bestuur (DB) de besluiten neemt. Wie zit er in de SWP? Hoe wordt voorkomen dat het DB moet beslissen over voorstellen waar het zelf bij betrokken is?

Mevrouw **Koning–Hoeve** (CDA) geeft aan dat haar fractie eraan hecht dat steeds wordt bewerkstelligd dat 50% naar ecologische projecten gaat en 50% naar duurzaam economische projecten. Zij zou dit graag gehandhaafd zien. Het CDA vindt het idee van de Partij voor de Dieren heel erg goed gevonden, maar men zou dan ook moeten zeggen dat het geld alleen gaat naar ecologieprojecten die ook de economie versterken. In dat geval moet het over en weer gaan.

In het stuk wordt gezegd dat het bestuur diverse werkbezoeken wil organiseren, maar dat er niet veel belangstelling voor is. Collega Diana Dekker (CDA) heeft dit onderwerp in portefeuille en heeft wel degelijk belangstelling voor een werkbezoek. Als dit geconcretiseerd kan worden, dan is dat welkom.

De **voorzitter** geeft aan dat er thans een inventarisatie gaande is voor de werkbezoeken.

Statenlid **Kostic** (PvdD) bedankt het CDA voor het deels steunen van het voorstel van de Partij voor de Dieren. Erkent het CDA dat het Waddenfonds vanaf het begin gericht was op het versterken van de ecologie? Als er toch een win-winsituatie kan worden gerealiseerd, is het logisch om in te zetten op maximale ecologische winst en op het streven dat de economie daar ook nog eens van profiteert. Wat is daar precies op tegen?

Mevrouw **Koning–Hoeve** (CDA) antwoordt dat de afspraak luidt dat 50% naar ecologische projecten gaat en 50% naar duurzaam economische projecten. Daar houdt de het CDA aan vast. Verder is er natuurlijk niets op tegen om de ecologie zo maximaal mogelijk te versterken.

De **voorzitter** bedankt de Statenleden voor hun inbreng in eerste termijn en geeft het woord aan gedeputeerde Loggen voor diens beantwoording.

Beantwoording door gedeputeerde **Loggen** (VVD):

Gedeputeerde Loggen bedankt de Statenleden voor hun vragen. Deze tonen aan hoezeer men zich in Noord-Holland betrokken voelt bij hetgeen in de Waddenzee gebeurt.

De VVD, en ook andere partijen, refereerde aan de 50/50-verdeling. Bij het decentraliseren van het Waddenfonds is het als zodanig opgesloten in het Afsprakenstatuut. Sterker nog, het is destijds bij motie in de Tweede Kamer afgedwongen en verwerkt in het handelen. Dit is terug te vinden in het Uitvoeringskader. Als daadwerkelijk wordt ingezoomd op een project zal er in de details altijd wel iets meer van het een of het ander te vinden zijn. De provincie houdt zich echter in generieke zin vast aan de 50/50-verdeling.

Iedereen die in het Waddengebied werkt, kan beamen dat er sprake is van een ecologische bewustwording. Deze zit ook opgesloten in het handelen. Tegelijkertijd wonen, werken en recreëren er al honderden jaren mensen aan de randen van het Waddengebied. Om draagvlak te creëren, acht gedeputeerde het verstandig dat projecten die op een verantwoorde en duurzame manier uitgevoerd kunnen worden, ook ondersteund worden.

De heer De Wit (VVD) vroeg naar de innovaties. Deze blijven zeker mogelijk, ook op basis van de 50/50-verdeling. De zorg van de VVD over de financiering van innovaties in fase 5 in plaats van fase 4 deelt gedeputeerde op dit moment niet. De reden is dat de provincie nu echt wil gaan werken aan de uitrol. Op dit moment is dat nog niet aan de orde in fase 4. Mocht die zorg alsnog ontstaan, dan zullen GS er tijdig bij PS op terugkomen.

Gedeputeerde Loggen meent dat het IPCC-rapport bij eenieder in bestuurlijk Nederland bekend is, zo ook bij het Waddenfonds. Het klimaat verandert. Ook dit jaar laat extremen zien. Gedeputeerde gaat thans niet de discussie aan of dit komt door menselijk handelen of dat het een natuurlijk verschijnsel is. Uiteindelijk heeft de provincie wel te maken met de gevolgen ervan. Men moet er alles aan doen om zich hierop voor te bereiden. De provincie moet gewoon zorgen dat de inwoners van Noord-Holland droge voeten blijven houden en dat hun huizen niet wegspoelen. Als gedeputeerde Water en Wadden merkt gedeputeerde Loggen op dat er volop aandacht is voor de mogelijke gevolgen. De eerdere rapporten zijn voor zover als mogelijk al betrokken bij onderhavig Uitvoeringskader.

Mevrouw Jellema (PvdA) stelde eigenlijk de moeilijkste vraag. Bewustwording laat zich heel slecht meten. Er moeten derhalve keuzes worden gemaakt.

De vraag van de SP over de nulmetingen rondom Natura2000 en de gaswinning zou eigenlijk aan het Rijk voorgelegd moeten worden. De monitoring richt zich op projecten die de provincie uitvoert en waarin het Rijk geen taak heeft.

In de motie waarop de heer Cardol (GL) en mevrouw De Groot (SP) inzoomden, wordt opgeroepen om de mening van de Staten van Noord-Holland uit te dragen, namelijk dat zij tegen de boringen in de Waddenzee zijn. Dit standpunt draagt gedeputeerde daar waar nodig en toepasselijk, gevraagd en ongevraagd, in de respectievelijke gremia uit. In de vorige Statenperiode zijn er ook reeds van dergelijke moties aangenomen. Het zou fijn zijn als het Rijk zich hier iets van aantrekt, maar formeel gezien is het daartoe niet verplicht. Iedere keer dat de provincie geconfronteerd wordt met een handeling vanuit het Rijk die contrair is aan hetgeen waartoe PS oproepen in een motie, legt gedeputeerde dat ook namens PS keer op keer terug bij de verantwoordelijke bewindspersonen. Het is echter niet zo dat de provincie verordonneert dat het niet mag. Die macht heeft de provincie immers niet. Gedeputeerde hoopt dat mevrouw De Groot en hij elkaar aanvoelen over wat er bedoeld wordt en dat het ook op die manier wordt uitgevoerd.

De Partij voor de Dieren maakte de opmerking dat er op dit moment niet voldoende geld zou zijn. Dat signaal is gedeputeerde niet bekend. Voor zover hij weet, zijn voor alle toegekende projecten voldoende middelen. Voorts probeert de provincie de stakeholders (o.a. de Vogelbescherming) in het Waddengebied te betrekken bij de relevante projecten, aangezien deze over heel veel kennis beschikken.

Statenlid **Kostic** (PvdD) heeft het Waddenfonds hierover gesproken. Laatstgenoemde gaf aan dat de contacten hierover te beperkt zijn. Naast de vogels zijn er natuurlijk veel meer dieren, zoals vissen, die geraakt worden door het beleid. Het zou dus goed zijn om ook de Vissenbescherming of De Faunabescherming aan tafel uit te nodigen voor het leveren van input.

Gedeputeerde **Loggen** merkt op dat dierenwelzijn geen thema binnen het Waddenfonds is. De provincie probeert de stakeholders bij de relevante projecten te betrekken, maar zal er niet iets separaats voor

optuigen.

Voorts is er een vraag gesteld over de Stuurgroep Waddenprovincies. Deze bestaat uit Waddengedeputeerden, onder wie gedeputeerde Loggen. Laatstgenoemde heeft ook zitting in het Waddenfonds. De SWP is ook een belangrijk voorportaal wat betreft het Investeringskader Waddengebied. Naar aanleiding van een opmerking in het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer heeft Noord-Holland een scheidslijn aangebracht. De provincie is zich immers terdege bewust van een mogelijke "dubbele pettenproblematiek". Gedeputeerde Loggen kan vanuit zijn portefeuille nooit zelf een inhoudelijk project indienen. Dit zal door een andere gedeputeerde onder de hoede moeten worden genomen. De provincie Friesland heeft ervoor gekozen om een andere gedeputeerde zitting te laten nemen in het Waddenfonds en de provincie Groningen volgt hierin het Noord-Hollandse model.

Statenlid **Kostic** (PvdD) vraagt hoe gedeputeerde Loggen het einddoel van het Waddenfonds ziet? Staat hij ervoor open om ieder geval te kijken naar de suggesties van de Rijksuniversiteit Groningen (die toentertijd aan het Waddenfonds was verbonden) om als einddoel de voedselwebben te herstellen?

Gedeputeerde **Loggen** meent dat deze vraag iets meer behelst dan een eenvoudig "ja" of "nee". Hij neemt derhalve eerst contact op met zijn Waddencollega's om te bespreken hoe zij erin staan en hoe een en ander leeft binnen dier Staten. Aansluitend zal hij er bij Statenlid Kostic (PvdD) c.q. de commissie op terugkomen.

De **voorzitter** vraagt of gedeputeerde kan toezeggen dat hij hierop zal terugkomen vóór vaststelling in PS op 13 september a.s.

Gedeputeerde **Loggen** antwoordt bevestigend.

De **voorzitter** meent dat er nog een vraag van de heer De Wit (VVD) onbeantwoord is gebleven.

De heer **De Wit** (VVD) beaamt dat dit zijn vraag over het zogeheten "Afrondingsplan" betreft. Wanneer worden Provinciale Staten daarbij betrokken?

Gedeputeerde **Loggen** zegt toe contact op te zullen nemen met zijn Waddencollega's teneinde hiervoor een goede modus te vinden.

De **voorzitter** bedankt gedeputeerde Loggen voor diens beantwoording en constateert dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

De Partij voor de Dieren gaf een aantal malen aan met een voorstel te zullen komen, wellicht in de vorm van een motie. De voorzitter concludeert derhalve dat het concept-Uitvoeringskader als een bespreekstuk zal worden doorgeleid naar de PS-vergadering op 13 september a.s. Daaraan voorafgaand zal gedeputeerde Loggen navraag doen bij zijn Waddencollega's over het afrondingsplan en het einddoel.